

Det knuste hjertet – klokt og lærerikt om relasjoner

Boken «Det knuste hjertet» ble lansert i februar i fjor på Sortland bibliotek. Boken har forord av Åse L. Larsen, redaktør for tidsskriftet Fosterhjemskontakt. Boka egner seg som høytlesing for barn, som grunnlag for gode samtaler i alle relasjoner, og til undervisningsopplegg i skole og barnehage. Med boka følger også en sang man kan laste ned, med tekst av Anne-Rita Nygård og musikk av Bård Mathisen.

«Lisa hadde ikke alltid bodd hos Petra og Max.» Slik starter boken, og vi får dermed umiddelbart følelsen av hvilket univers vi skal inn i. Lisa har vokst opp med foreldre som ikke alltid var snille med henne, som ikke klarte å ta vare på seg selv, og dermed heller ikke barnet sitt. Lisa har vonde minner fra å ha vært redd, samtidig som at hun fortsatt er glad i mamma og pappa. Hun har dårlig samvittighet for at hun ikke lenger er der og passer på dem.

I løpet av drøye 90 sider blir vi involvert i Lisas tanker og følelser rundt det å ikke skulle bo hos foreldrene sine. Gjennom konkrete hendelser og episoder ser vi barnets redsel og frustrasjon, gryende tillit og sårbarhet. Vi ser også klokskapen og hjertelaget fosterforeldre må ha for å være en ressursperson i en krevende livsfase for barnet.

Forfatteren har valgt å ha en rød tråd gjennom handlingene, nemlig at Lisa føler hun har mistet hjertet sitt. «Der hvor hjertet skulle være, var det som om det var et svart hull. Hvordan skulle det gå med henne uten hjerte?» Fostermamma Petra tar Lisa inn til seg og sier at det å flytte til et nytt hjem og få nye voksne rundt seg, nok var skremmende for ei lita jente. Så blir de enige om å finne bitene til Lisas hjerte, og sy det sammen. De setter seg ved bordet, finner frem et rødt papirark, og klipper ut et stort hjerte. Hjertet klipper de i ni biter.

Utover boka finner Lisa og fosterforeldrene frem til hva Lisas hjerte skal fylles med. Dermed blir det ei naturlig kapittelinndeling; ett kapittel for hver ny hjertebit som kommer på plass. Bak hver bit ligger en hendelse vi alle kan lære av, uavhengig om vi er barn eller voksne, fosterforeldre eller ikke foreldre. Den første hjertebiten kommer Lisa frem til etter å ha bodd en stund hos Petra og Max. Som leser skjønner vi at Lisa kommer fra et hjem hvor det ikke fantes regler. Hun fikk spise når hun var sulten, og legge seg når hun selv ville. Hos Petra og Max må alle spise opp det man har forsynt seg med, og Lisa må legge seg etter barne-tv. I starten synes Lisa dette er veldig dumt, og hun utbryter at hun vil

BEATE HEIDE. ILLUSTRATØR: EVY MARTINSEN

Det knuste hjertet:

En billedbok for barn og voksne

Forlag: Skánid gíjje, 2016

ISBN: 9788291973616ISBN

Språk: Norsk og samisk

hjem til mammaen sin! Etter hvert skjønner Lisa at regler er fint, for da vet hun hva hun får lov til. Og ikke minst – at reglene dypest sett betyr at man er glade i hverandre. Den første hjerte-biten blir dermed regler betyr at vi er glade i hverandre.

Videre følger vi Lisa når hun besøker mamma og pappa for første gang, og det gjør vondt i hjertet når vi merker den lille jentas dårlige samvittighet og usikkerhet. På hjemtu-ren brøler hun at hun vil hjem til mammaen sin. Vel hjemme i fosterheimen tar Petra henne på fanget, og da kommer Lisas egentlige følelser frem; at mamma er lei seg og vil at Lisa skal flytte tilbake. I mammas hus luktet det ekkelt, og mamma klemte Lisa så hardt at hun fikk vondt.

Nok en gang responderer fostermoren med klokskap, og forklarer at voksne noen ganger kan være ubetenksomme. Og at man av og til blir fryktelig skuffet når ting ikke blir som man hadde tenkt og håpet. «Jeg tipper at mamma har lovet deg mange ting det ikke er blitt noe av før, og når det ikke ble som hun hadde lovet deg denne gangen heller, så var det all skuffelsen som samlet seg i en stor klump og måtte få komme ut. Var det derfor du skrek så høyt i bilen?», sier Petra, og Lisa er forundret over

at fostermoren kan lese tankene hennes. Den andre hjerte-biten blir hetende forventninger.

Som voksen leser blir man slått av følelsen av å lære noe vesentlig av boka. Gjennom det muntlige, men også poetiske språket, får man innblikk i en verden som ikke alltid er like enkel – verken for fosterbarnet eller de voksne som skal være til hjelp. Samtidig er det ei bok som gir grobunn for ettertanke og refleksjon rundt temaet relasjon generelt. Jeg blir sittende igjen med ord som respekt for hverandres følelser, omsorg og hjertelag, tillit og åpenhet. Ord som burde holdes høyt i enhver menneskelig relasjon.

Beate Heide har med boka «Det knuste hjertet» trolig fylt et tomrom i bokhyllene. Det baserer jeg ikke bare på følelsen jeg sitter igjen med, men også på Åse L. Larsens forord. Hun skriver nemlig at hun selv, siden hun ble fostermor for 16 år siden, har vært på søken etter bøker om å være fosterhjem. «Det finnes fremdeles lite litteratur om hvordan det er å være fosterbarn eller fosterforeldre», skriver hun. Med *Det knuste hjertet* har vi fått ei bok vi alle kan lære av. □